

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhkumi

Tutkija: _____

MINÄ MAAKOTKA

Etsi tietoa esitteistä, kirjoista tai internetistä ja täydennä tarinani. Samalla tutustut minuun ja elämäni!

Tuntomerkit

Meitä maakotkia elää täällä Suomessa _____ paria. Sukulaiseni on merikotka. Jos satut näkemään meidät yhtä aikaa, niin erotat meidät siitä, että minulla on

_____

_____

Pesintä

Tarvitsemme omaa rauhaa pesinnän onnistumiseksi, oman alueen eli reviirin, jonka täytyy olla vähintään _____ neliökilometrin suuruinen. Paras paikka pesän rakentamiseen on

_____

Pesään munitaan yleensä _____ munaa.

Niitä pitää hautoa _____ viikkoa.

Kotkan poikii

Kuoriutumisen jälkeen viihdyn pesässä äitini hoivassa. Isä saalistaa ja tuo meille ruokaa. Jos näet minun istuvan pesässä, tiedät, että olen _____ . Jos näet minun seisovan pesässä, tiedät, että olen jo yli _____ päivää vanha.

Ruiskautan ulosteeni pesän laidan yli, ettei pesä likaantuisi. Äiti kertoi, että minua saattaa tulla tapaamaan rengastaja, joka laittaa jalkaani tunnustusrenkaan. Pian alan jo opetella lentämistä.

Saalistus

Hyvää lentotaitoa tarvitsenkin ruoanhankinnassa. Saaliin havaitsemiseen tarvitsen lisäksi hyvää

_____ kykyä ja saaliin kiinniottamiseen kunnollisia

_____ .

Herkkuruokiani ovat

_____ ja _____ mutta syötäväksi kelpaa myös

_____ .

Uhattu elämä

Olen uhanalainen eläin. Miksi?

_____

_____

_____

_____

Miten meitä kotkia voisi auttaa?

_____

_____

_____

_____

Komeilen myös UK-puiston tunnuksessa. Keksitkö minkä vuoksi?

_____

_____

_____

_____

Ratkaisu LINNUT 1

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirjoja/tietokone+nettiyhteys

Tehtävän voi suorittaa joko ennakkotehtävänä ennen luontokeskusvierailua tai vasta luontokeskuksessa.

MINÄ MAAKOTKA

Etsi tietoa esitteistä, kirjoista tai internetistä ja täydennä tarinani. Samalla tutustut minuun ja elämäni!

Tuntomerkit

Meitä maakotkia elää täällä Suomessa 300-400 paria. Sukulaiseni on merikotka. Jos satut näkemään meidät yhtä aikaa, niin erotat meidät siitä, että minulla on

mm. suurempi ja mustakärkinen

pyrstö, pyöreäkärkiset siivet

Pesintä

Tarvitsemme omaa rauhaa pesinnän onnistumiseksi, oman alueen eli reviirin, jonka täytyy olla vähintään 100 neliökilometrin suuruinen. Paras paikka pesän rakentamiseen on

kookas vanha mänty

Pesään munitaan yleensä 2 munaa.

Niitä pitää hautoa 6-7 viikkoa.

Kotkan poikii

Kuoriutumisen jälkeen viihdyn pesässä äitini hoivassa. Isä saalistaa ja tuo meille ruokaa. Jos näet minun istuvan pesässä, tiedät, että olen vastasyntynyt. Jos näet minun seisovan pesässä, tiedät, että olen jo yli 20 päivää vanha.

Ruiskautan ulosteeni pesän laidan yli, ettei pesä likaantuisi. Äiti kertoi, että minua saattaa tulla tapaamaan rengastaja, joka laittaa jalkaani tunnistusrenkaan. Pian alan jo opetella lentämistä.

Saalistus

Hyvää lentotaitoa tarvitsenkin ruoanhankinnassa. Saaliin havaitsemiseen tarvitsen lisäksi hyvää

näkö kykyä ja saaliin kiinniottamiseen kunnollisia

kynsiä

Herkkuruokiani ovat

jänikset ja kanalinnut mutta syötäväksi kelpaa myös

orava, näätä ja kettu

Uhattu elämä

Olen uhanalainen eläin. Miksi?

- häirintä pilaa pesinnän

- pesäpuita tuhoutuu hakkuissa

- ympäristömyrkyt vaikuttavat

lisääntymiseen

Miten meitä kotkia voisi auttaa?

esim. talviruokinnalla ja

välttämällä pesien häirintää

Komeilen myös UK-puiston tunnuksessa.

Keksitkö minkä vuoksi?

UK-puisto on

keskeistä elin-

aluetani Suomessa

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirjoja, tietokone, Suomen linnut CD-romppu

Tutkijat: _____

Riekko vai kiiruna?

Tee tehtävät, käytä apuna luontokeskuksen kirjastoa, tietokonetta ja näyttelyä.

i *Urho Kekkosen kansallispuiston linnuista suurin osa on muuttolintuja, jotka lähtevät talveksi pois. Talven yli selviää noin kolmekymmentä eri lajia. Riekko ja kiiruna ovat pohjoisen tyyppilintuja, jotka elävät ympärivuotisesti täällä. Riekon ja kiirunan voi sekoittaa keskenään, ellei ole paremmin tutustunut niihin. Ulkonäössä, elinympäristössä ja elintavoissa on kuitenkin monia eroavaisuuksia. Tutkitaanpa niitä tarkemmin!*

RIEKKO

1. Millaisessa elinympäristössä riekko viihtyy?

_____

2. Mitä riekko syö?

_____

3. Kuvaile, millaista on riekon ääntely!

_____

KIIRUNA

4. Millaisessa elinympäristössä kiiruna viihtyy?

_____

5. Mitä kiiruna syö?

_____

6. Kuvaile millaista on kiirunan ääntely!

_____

7. Miksi et voi tavata kiirunaa Tankavaaran luontopoluilla?

_____

8. Riekolla ja kiirunalla on molemmilla samankaltaiset kesä- ja talvipuvut. Mitä eroavaisuuksia höyhenpukuista kuitenkin löytyy?

_____

_____

9. Mikä erikoispiirre riekon ja kiirunan ulkonäössä kertoo niiden sopeutumisesta kylmyyteen?

_____

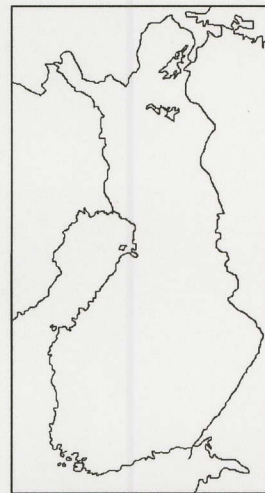
10. Miten riekko ja kiiruna suojautuvat pakkaselta ja vihollisilta talvisin?

_____

11. Merkitse karttaan riekon ja kiirunan levinneisyysalueet eri väreillä!

riekko

kiiruna

Lisätehtäviä: Kulje talviluontopolku. Löydätkö sieltä riekon jälkiä ja jätöksiä? Selvitä, mitä lintulajeja voi sekoittaa kesäpukuiseen riekkoon! Opettele äännelemään kuten riekko ja kiiruna!

Ratkaisu LINNUT 2

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirja/tietokone+Suomen linnut CD-romppu

Tehtävä soveltuu parityöksi. Tietoa kannattaa etsiä monista lähteistä, kirjoista, näyttelystä ja netistä. Lopuksi yhteinen tehtävänpurkutuokio.

Riekko vai kiiruna?

Tee tehtävät, käytä apuna luontokeskuksen kirjastoa, tietokonetta ja näyttelyä.

i *Urho Kekkosen kansallispuiston linnuista suurin osa on muuttolintuja, jotka lähtevät talveksi pois. Talven yli selviää noin kolmekymmentä eri lajia. Riekko ja kiiruna ovat pohjoisen tyyppilintuja, jotka elävät ympärivuotisesti täällä. Riekon ja kiirunan voi sekoittaa keskenään, ellei ole paremmin tutustunut niihin. Ulkonäössä, elinympäristössä ja elintavoissa on kuitenkin monia eroavaisuuksia. Tutkitaanpa niitä tarkemmin!*

RIEKKO

1. Millaisessa elinympäristössä riekko viihtyy?

tunturikoivikoissa, pajukoissa

2. Mitä riekko syö?

hyönteisiä, marjoja, tunturikoivun

silmuja ja kasvien lehtiä

3. Kuvaile, millaista on riekon ääntely!

kotkotusta, naurunkäkätystä

KIIRUNA

4. Millaisessa elinympäristössä kiiruna viihtyy?

tunturipaljakassa

5. Mitä kiiruna syö?

hyönteisiä, vaivaiskoivujen silmuja

ja urpuja, kasvien siemeniä

6. Kuvaile millaista on kiirunan ääntely!

kuivaa narinaa

7. Miksi et voi tavata kiirunaa Tankavaaran luontopoluilla?

luontopoluilla ei ole varsinaista

tunturiluontoa

8. Riekolla ja kiirunalla on molemmilla samankaltaiset kesä- ja talvipuvut. Mitä eroavaisuuksia höyhenpukuista kuitenkin löytyy?

- kiirunan kesäpuku on harmaampi

- kiirunakoiraan talvipuvussa on

musta juova nokasta silmään

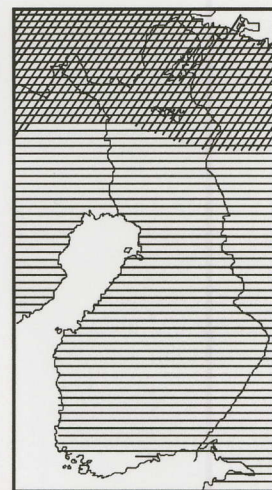
9. Mikä erikoispiirre riekon ja kiirunan ulkonäössä kertoo niiden sopeutumisesta kylmyyteen?

höyhenpeitteiset jalat

10. Miten riekko ja kiiruna suojautuvat pakkaselta ja vihollisilta talvisin?

kaivautumalla lumen alle kieppiin

11. Merkitse karttaan riekon ja kiirunan levinneisyysalueet eri väreillä!

Lisätehtäviä: Kulje talviluontopolku. Löydätkö sieltä riekon jälkiä ja jätöksiä? Selvitä, mitä lintulajeja voi sekoittaa kesäpukuiseen riekkoon! Opettele äännelemään kuten riekko ja kiiruna!

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirjoja, tietokone, Suomen linnut CD-romppu

Tutkijat: _____

KUUKKELIN KUULUMISET

i *Urho Kekkosen kansallispuiston linnuista suurin osa on muuttolintuja, jotka lähtevät talveksi pois. Muutama laji kuitenkin sinnittelee ympäri vuoden täällä. Kuukkeli on metsä-Lapin paikkalinnuista näkyvimpiä. Ulkonäöltään se on närhimäinen, mutta pitkäpyrstöisempi. Kuukkeli on yleensä hiljainen, mutta saa toisinaan "puheripulin". Kuukkelin pesintäkausi alkaa huhtikuussa. Pesinnän aikana kuukkelit elävät piilottelevaa hiljaiseloa. Poikasten vartuttua kuukkeliperhe liikkuu elinalueellaan yhdessä ravintoa etsien.*

Etsi vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Käytä apunasi lintukirjoja ja tietokonetta! Valmistaudu luontopolkuretkeen!

1. Mainitse kolme kuukkelin tuntomerkkiä

_____

_____

_____

2. Millainen kuukkeli on luonteeltaan?

_____

_____

3. Missä kuukkelin pesä yleensä sijaitsee?

_____

_____

4. Mitä kuukkeli käyttää ravinnokseen?

_____

_____

_____

Kuukkeli

tieteellinen nimi _____

Piirrä tähän kuukkeli. Merkitse nuolilla tärkeimmät tuntomerkit!

Kulje 3 tai 6 km mittainen luontopolku. Liiku hiljaa tarkkaillen. Muista kiikari! Mikäli teet kuukkelihavainnon, täydennä tutkimuslomakkeesi tekeilläsi huomioilla. Kulje hiljaa aistit avoinna!

Havaintopaikkakunta ja tarkka paikka

_____

_____

Päivämäärä _____
ja kellonaika _____

Ilman lämpötila

 °C

Tuulen suunta

Pilvipeite _____
(asteikko 0-8, 0=pilvetön, 8=täyspilvinen)

Miten kuukkeli ääntelee?

_____

_____

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirjoja, tietokone, Suomen linnut CD-romppu

Tehtävän alkuosa suoritetaan luontokeskuksessa kirjastoa ja tietokonetta apuna käyttäen. Tutkimusosa suoritetaan 3 tai 6 km luontopolulla.

KUUKKELIN KUULUMISET

i Urho Kekkosen kansallispuiston linnuista suurin osa on muuttolintuja, jotka lähtevät talveksi pois. Muutama laji kuitenkin sinnittelee ympäri vuoden täällä. Kuukkeli on metsä-Lapin paikkalinnuista näkyvimpiä. Ulkonäöltään se on närhimäinen, mutta pitkäpyrstöisempi. Kuukkeli on yleensä hiljainen, mutta saa toisinaan "puheripulin". Kuukkelin pesintäkausi alkaa huhtikuussa. Pesinnän aikana kuukkelit elävät piilottelevaa hiljaiseloa. Poikasten vartuttua kuukkeliperhe liikkuu elinalueellaan yhdessä ravintoa etsien.

Etsi vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Käytä apunasi lintukirjoja ja tietokonetta! Valmistaudu luontopolkuretkeen!

1. Mainitse kolme kuukkelin tuntomerkkiä

- tummanruskea pää

- ruosteenpunainen pyrstö

- närhimäinen ruumiinmuoto

2. Millainen kuukkeli on luonteeltaan?

- hyvin utelias ja peloton

3. Missä kuukkelin pesä yleensä sijaitsee?

- vanhassa havumetsässä, yleensä kuusessa

4. Mitä kuukkeli käyttää ravinnokseen?

- kuukkeli on kaikkiruokainen, mm.

hyönteiset, marjat, ruuantähteet ja

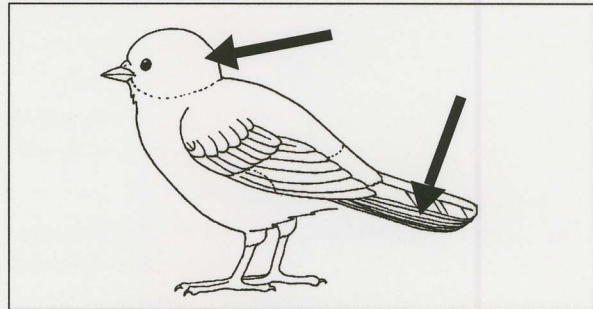
linnunmunat kelpaavat

Kuukkeli

Esimerkki

Perisoreus infaustus

tieteellinen nimi

Piirrä tähän kuukkeli. Merkitse nuolilla tärkeimmät tuntomerkit!

Kulje 3 tai 6 km mittainen luontopolku. Liiku hiljaa tarkkaillen. Muista kiikari! Mikäli teet kuukkelihavainnon, täydennä tutkimuslomakkeesi tekeilläsi huomioilla. Kulje hiljaa aistit avoinna!

Havaintopaikkakunta ja tarkka paikka

Sodankylä, Tankavaaran 6 km

polku, n. 2 km luontokeskuksesta

Päivämäärä 8.7.2001 klo 15.30
ja kellonaika

Ilman lämpötila

+17 °C

Tuulen suunta

lounaasta

Pilvipeite

(asteikko 0-8, 0=pilvetön, 8=täyspilvinen)

2

Miten kuukkeli äänтелеe?

kuin kissa: "mjau"

yms...

LINTURISTIKKO

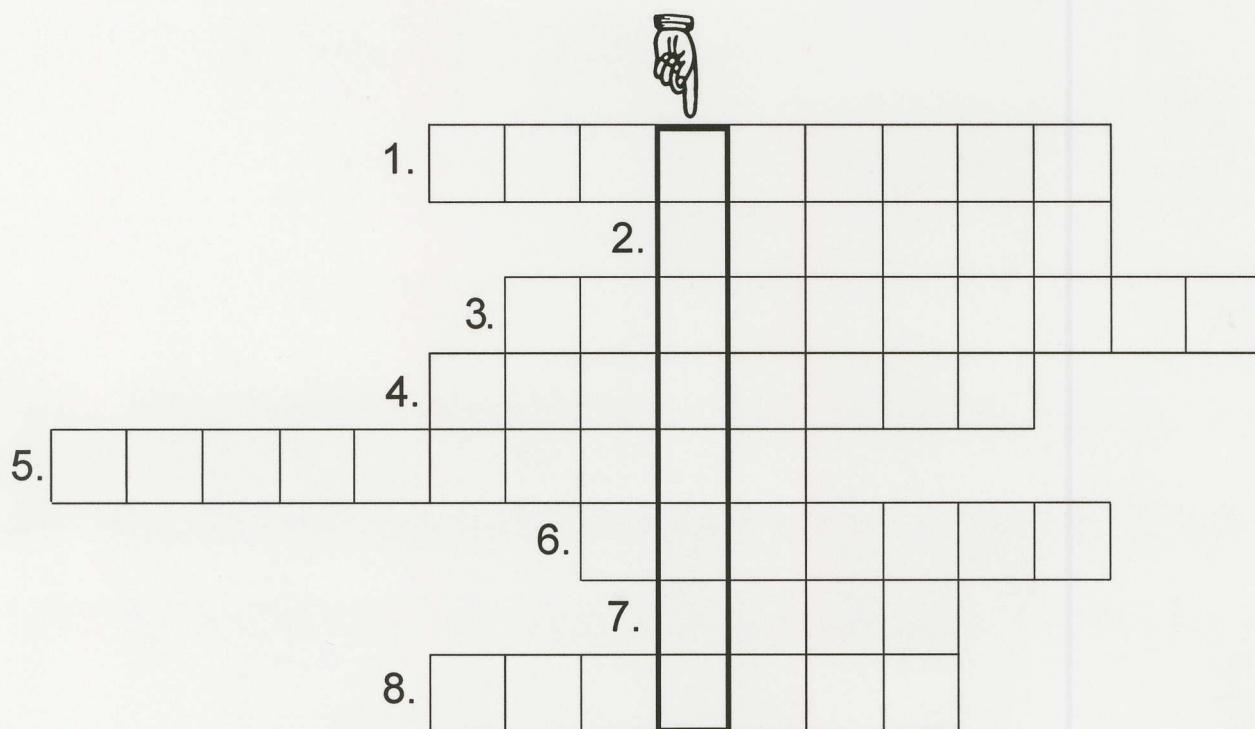

Tarvikkeet: ristikkopaperi, lyijykynä, pyyhkekumi, lintukirjoja, tietokone+nettiyhteys

Ratkaisija: _____

Etsi vihjeisiin vastaukset luontokeskuksen kirjaston kirjoista tai internetistä ja täydennä ristikko.

Pystyriville muodostuu vekkulin vanhojen metsien ja erämaiden linnun nimi!

1. aika, jolloin linnun vanhoja sulkia ja höyheniä vaihtuu uusiin
2. linnun paras lämmöneriste
3. lintu makaa muniensa päällä ja lämmittää niitä niin, että munan sisällä oleva poikanen kehittyy
4. linnun lapsi
5. suojaa lintua kylmältä ja kastumiselta
6. lintu hankkii oman alueen, hankkii puolison ja hoitaa poikasia
7. sana, joka tarkoittaa, että lintu on aivan omanlaisensa
8. alue, jonka lintu varaa itselleen ja jota se puolustaa

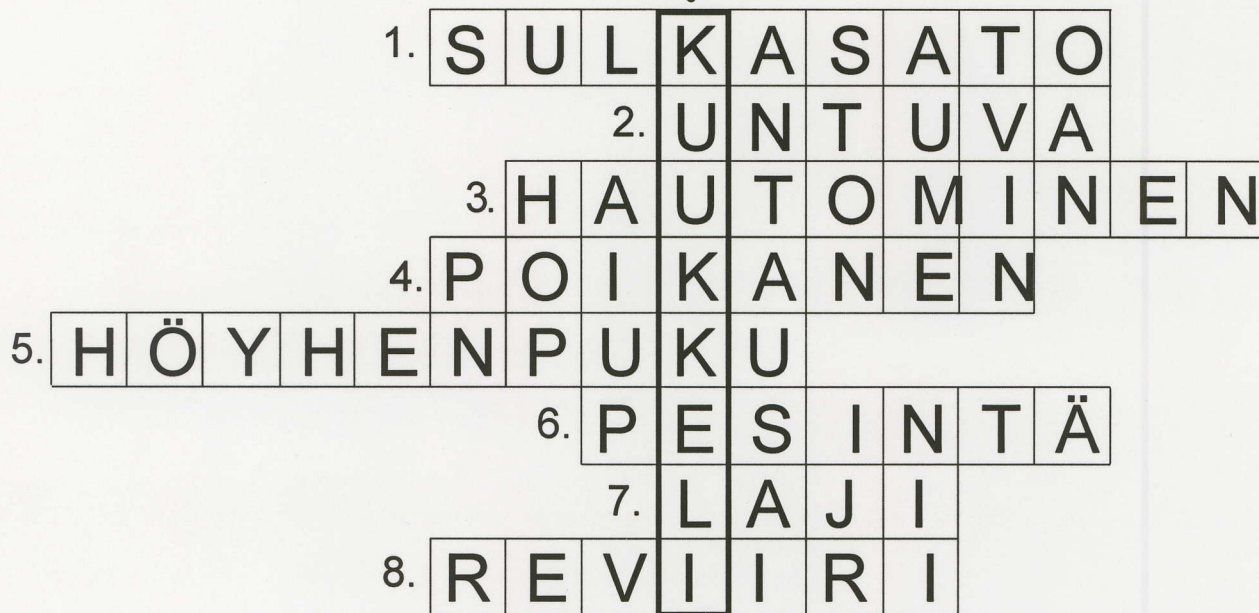

Ratkaisu LINTURISTIKKO

Etsi vihjeisiin vastaukset luontokeskuksen kirjaston kirjoista tai internetistä ja täydennä ristikko.

Pystyville muodostuu vekkulin vanhojen metsien ja erämaiden linnun nimi!

1. aika, jolloin linnun vanhoja sulkia ja höyheniä vaihtuu uusiin
2. linnun paras lämmöneriste
3. lintu makaa muniensa päällä ja lämmittää niitä niin, että munan sisällä oleva poikanen kehittyy
4. linnun lapsi
5. suojaa lintua kylmältä ja kastumiselta
6. lintu hankkii oman alueen, hankkii puolison ja hoitaa poikasia
7. sana, joka tarkoittaa, että lintu on aivan omanlaisensa
8. alue, jonka lintu varaa itselleen ja jota se puolustaa

NETTILINNUT

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi ja tietokone, jossa on nettiyhteys

Tiedonetsijä: _____

Linnut netissä

Etsi vastauksia tietokoneen avulla esim. seuraavista internet-osoitteista:

<http://www.metsa.fi/>

<http://www.birdlife.fi/>

<http://www.mkj-jco.fi/>

<http://www.kuntaliitto.fi/>

<http://www.netti.fi/pekhietalinnut.htm>

1. Kuinka monta luonnonvaraista lintulajia Suomessa on tavattu?

_____

2. Miten ihminen on vaikuttanut lintukantoihin?

_____

_____

_____

3. Luettele Suomen riistalinnut eli ne lintulajit, joita saa metsästä! (Vinkki: Niillä on metsästysaika.)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4. Mikä on Suomen uhanalaisin lintu?

_____

5. Laulujoutsen kuoli miltei sukupuuttoon 50-luvulla. Miksi?

_____

_____

6. Mikä sen pelasti?

_____

_____

7. Mitä lintujen suojelemiseksi on tehty?

_____

_____

_____

8. Millä tavoin voit harrastaa lintuja? Mainitse kolme tapaa!

_____

_____

_____

9. Tiedätkö, mikä on kotiläänisi maakuntalintu?

_____

10. Tiedätkö, mikä on Urho Kekkosen kansallispuiston tunnuslintu?

_____

Ratkaisu NETTILINNUT

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, tietokone+nettiyhteys

Tehtävä suoritetaan ennakkotehtävänä ennen luontokeskusvierailua.

Lintutietoa netistä

Etsi vastauksia tietokoneen avulla esim. seuraavista internet-osoitteista:

<http://www.metsa.fi>

<http://www.birdlife.fi/>

<http://www.mkj-jco.fi/>

<http://www.kuntaliitto.fi/>

<http://www.netti.fi/pekhieta/linnut.htm>

1. Kuinka monta luonnonvaraista lintulajia Suomessa on tavattu?

471 (vuonna 2013)

2. Miten ihminen on vaikuttanut lintukantoihin?

- lajeja hävinnyt ihmisen toimesta

- suojele palauttanut joitakin lajeja

- tarhakarkulaisina levinnyt uusia

lajeja

3. Luettele Suomen riistalinnut eli ne lintulajit, joita saa metsästä! (Vinkki: Niillä on metsästysaika.)

sinisorsa, jousisorsa, haapana,

lapasorsa, tavi, heinätavi, telkkä,

tukkasotka, lapasotka, punasotka,

alli, tukkakoskelo, isokoskelo,

haahka, nokikana, meri- ja metsä-

hanhi, kanadanhanhi, teeri, pyy,

metso, riekko, lehtokurppa, kiiruna,

peltopyy, fasaani, sepelkyyhky

4. Mikä on Suomen uhanalaisin lintu?

kiljuhanhi

5. Laulujoutsen kuoli miltei sukupuuttoon 50-luvulla. Miksi?

sitä metsästettiin, pesiä ja munia

hävitettiin

6. Mikä sen pelasti?

Yrjö Kokon kirjat, jotka kiinnittivät

ihmisten huomion häviämisuuhkaan

7. Mitä lintujen suojelemiseksi on tehty?

on rauhoitettu uhanalaisia lajeja,

perustettu suojelualueita, säädetty

metsästysaikoja, perustettu

suojele edistäviä yhdistyksiä

8. Millä tavoin voit harrastaa lintuja? Mainitse kolme tapaa!

lajintunnistus, "bongauskisat", muutonseu-

ranta, rengastaminen, harrastajatutkimus,

talviruokinta, linnunpönttöjen rakentaminen

9. Tiedätkö, mikä on kotiläänisi maakuntalintu?

10. Tiedätkö, mikä on Urho Kekkosen kansallispuiston tunnuslintu?

maakotka

LINNUT lisätehtävä

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirja/lintu CD-romppu/nettiyhteys

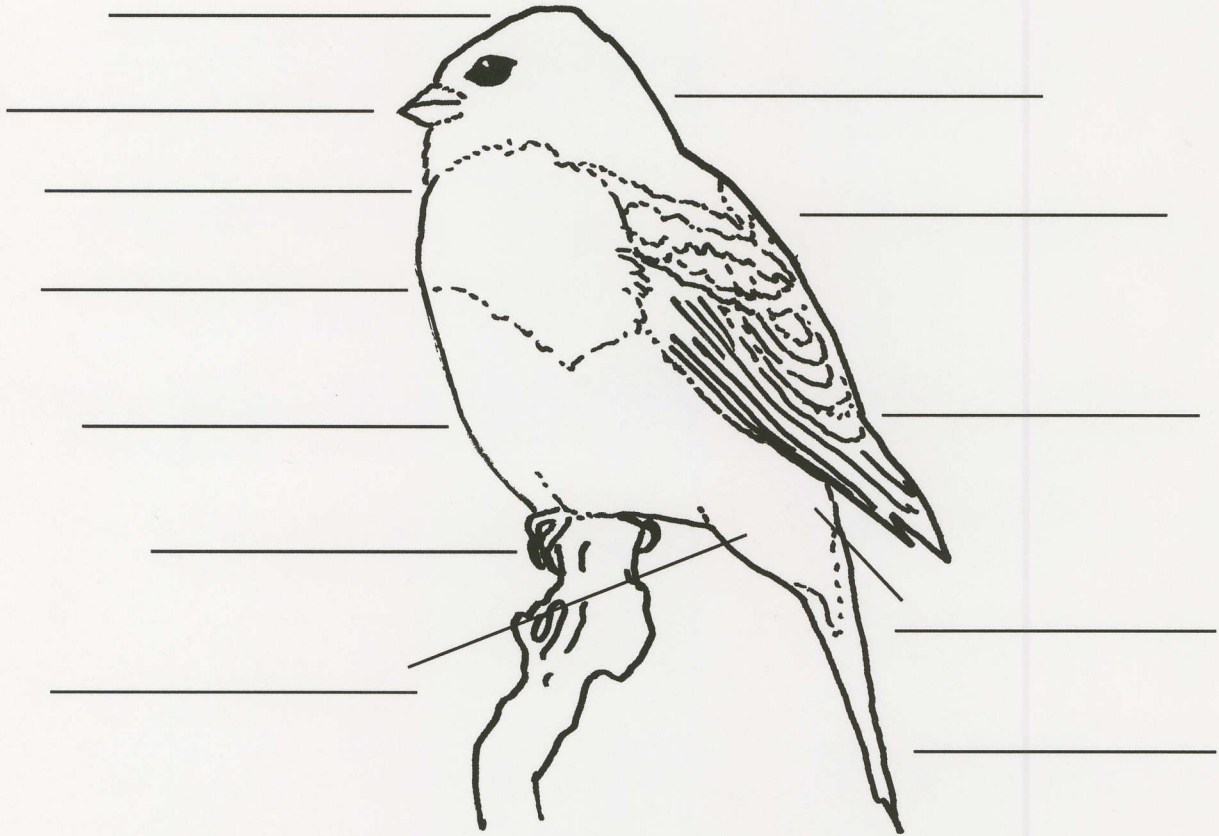
Tiedonetsijä: _____

Linnun ruumiinosat

Kirjoita linnun ruumiinosien nimitykset oikeille paikoille. Käytä apunasi lintukirjoja ja tietokonetta! Valitse jokin peippolintulaji ja väritä lintu. Nimeä lintu. Esittele lintusi erityistuntemerkit luokkatovereille.

Outo lintu

Jotkut oppilaista värittävät ja nimeävät lintunsa oman mielensä mukaan. Linnut esitellään samoin kuin oikeatkin lajit. Kuka erottaa oudot linnut oikeista linnuista?

_____

lajinimi

PÄÄLAKI
YLÄPERÄ
NISKA

RINTA
KURKKU
ALAPERÄ

NOKKA
SELKÄ
VATSA

PYRSTÖ
JALKA
SIIPI

Ratkaisu LINNUT lisätehtävä

Tarvikkeet: tehtäväpaperi, lyijykynä, pyyhekumi, lintukirja/lintu CD-romppu/nettiyhteys

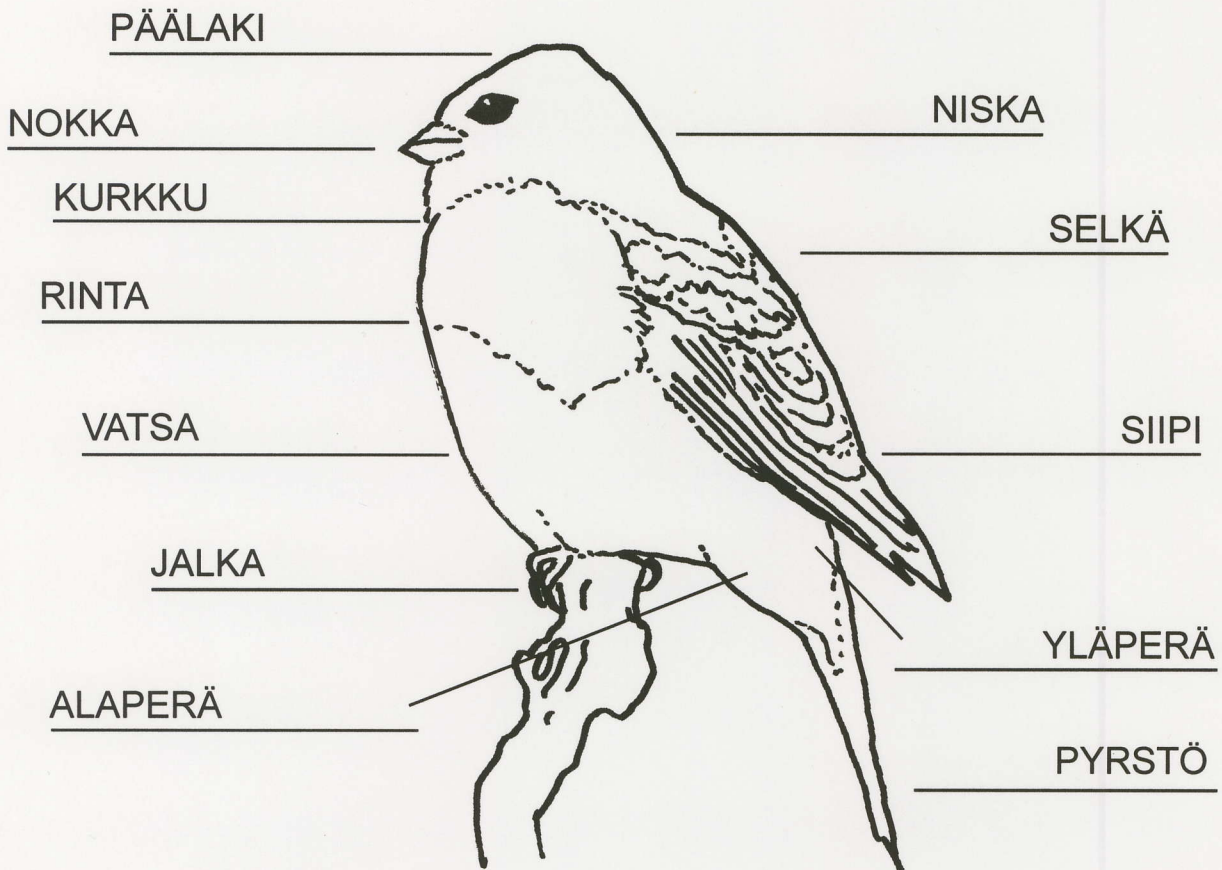
Tiedonetsijä: _____

Linnun ruumiinosat

Kirjoita linnun ruumiinosien nimitykset oikeille paikoille. Käytä apunasi lintukirjoja ja tietokonetta! Valitse jokin peippolintulaji ja väritä lintu. Nimeä lintu. Esittele lintusi erityistuntemerkit luokkatovereille.

Outo lintu

Jotkut oppilaista värittävät ja nimeävät lintunsa oman mielensä mukaan. Linnut esitellään samoin kuin oikeatkin lajit. Kuka erottaa oudot linnut oikeista linnuista?

lajinimi _____

PÄÄLAKI
YLÄPERÄ
NISKA

RINTA
KURKKU
ALAPERÄ

NOKKA
SELKÄ
VATSA

PYRSTÖ
JALKA
SIIPI